

ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ - ΕΝΑΝΤΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΧΩΡΗΤΙΚΕΣ
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Εναντιωματικές προτάσεις

Οι εναντιωματικές προτάσεις είναι δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις. Οι δευτερεύουσες εναντιωματικές προτάσεις εκφράζουν μια πραγματική κατάσταση παρά την οποία ισχύει το περιεχόμενο της πρότασης εξάρτησης (συνήθως της κύριας).

Γι' αυτό και συχνά στην κύρια ο αντιθετικός σύνδεσμος *tamen* προεξαγγέλλει την ύπαρξη δευτερεύουσας εναντιωματικής πρότασης.

π.χ. *Etsi hoc negat (= cum hoc neget), verum tamen est* = Αν και το αρνιέται, εντούτοις είναι αλήθεια

Συντακτική λειτουργία: Λειτουργούν συντακτικά ως επιρρηματικός προσδιορισμός της εναντίωσης στο περιεχόμενο της πρότασης εξάρτησης, που συνήθως είναι η κύρια.

Εισαγωγή: Οι υποτακτικοί εναντιωματικοί σύνδεσμοι είναι οι ακόλουθοι: *etsi, tametsi, quamquam, cum* και *licet*. Μεταφράζονται «αν και, παρόλο που, μολονότι».

Εκφορά: Ανάλογη με τον σύνδεσμο εισαγωγής είναι και η εκφορά της πρότασης:

etsi, tametsi, quamquam + οριστική: αν το περιεχόμενό της είναι πραγματικό

- *cum, licet* + υποτακτική: αν το περιεχόμενό της είναι υποτιθέμενο ή δυνατό.
[δεν συναντούμε κανένα παράδειγμα στα εξεταζόμενα κείμενα.]

(Ο σύνδεσμος *licet* συντάσσεται με υποτακτική, γιατί προήλθε από το απρόσωπο ρήμα *licet* = επιτρέπεται, με παράλειψη του *ut* + υποτακτική).

Παρατηρήσεις:

- Συχνά ζητείται ως άσκηση να αναλυθεί μια εναντιωματική μετοχή σε δευτερεύουσα εναντιωματική πρόταση. Στα εξεταζόμενα κείμενα συναντούμε: *Camillus [...] absens dictator est factus* και αναλύουμε, εφαρμόζοντας τη θεωρία για την εισαγωγή και εκφορά των εναντιωματικών προτάσεων, ως εξής:

α) *Camillus [...], etsi (tametsi/ quamquam) aberat, dictator est factus.*

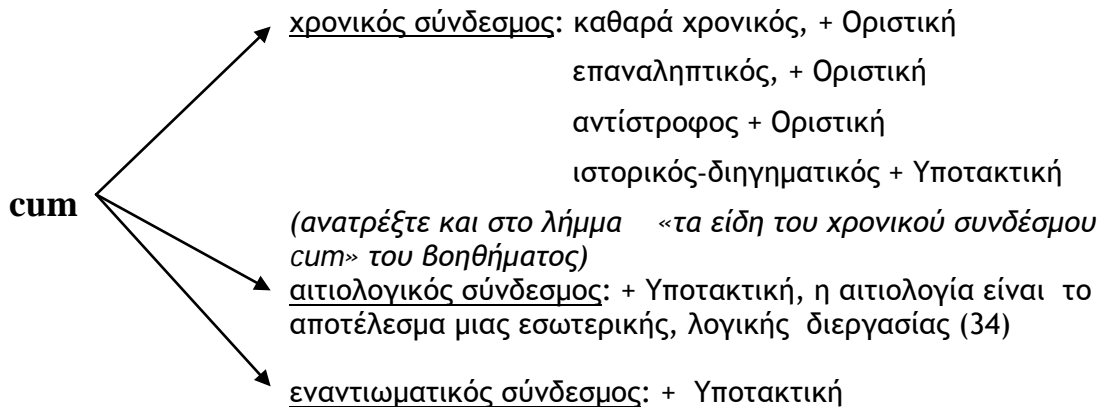
(Η εναντιωματική μετοχή είναι χρόνου Ενεστώτα και εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (*factus est*), άρα δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν, γι' αυτό και επιλέγουμε στην ανάλυση την Οριστική Παρατατικού, στην οποία μας οδηγεί και η μετάφραση:

«Ο Κάμιλλος, αν και βρισκόταν μακριά, εξελέγη δικτάτορας»).

β) *Camillus [...], cum/ licet abesset, dictator est factus.*

(Η μετοχή εκφράζει το σύγχρονο, ως μετοχή Ενεστώτα που είναι, στο παρελθόν, αφού εξαρτάται από το *factus est* ρήμα ιστορικού χρόνου, άρα αναλύεται σε υποτακτική Παρατατικού, εφαρμόζοντας την ακολουθία των χρόνων).

- Ας θυμηθούμε, ανακεφαλαιωτικά, τη χρήση του συνδέσμου cum

Παραχωρητικές προτάσεις

Οι παραχωρητικές είναι δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις.

Οι δευτερεύουσες παραχωρητικές προτάσεις εκφράζουν μια υποθετική κατάσταση που, κι αν δεχτούμε ότι αληθεύει, δεν αναιρεί το περιεχόμενο της πρότασης εξάρτησης, συνήθως της κύριας. Αποτελούν, δηλαδή, μια κατηγορία λανθανουσών υποθετικών προτάσεων.

Συχνά στην κύρια ο αντιθετικός σύνδεσμος *tamen* προεξαγγέλει την ύπαρξη δευτερεύουσας παραχωρητικής πρότασης.

π.χ. *Etiam* hoc *negat* (*neget*), *verum tamen* est = Ακόμη κι αν το αρνιέται (το αρνιόταν), εντούτοις είναι αλήθεια.

Συντακτική λειτουργία: Λειτουργούν συντακτικά ως επιρρηματικός προσδιορισμός της παραχώρησης στο περιεχόμενο της πρότασης εξάρτησης, που συνήθως είναι η κύρια.

Εισαγωγή: Οι υποτακτικοί παραχωρητικοί σύνδεσμοι είναι: *etiamsi*, *licet*, *quamvis*, *ut* και μεταφράζονται «ακόμη κι αν».

Εκφορά: Ανάλογη με τον σύνδεσμο εισαγωγής είναι και η εκφορά της πρότασης:

- *etiamsi* (*etiam si*)+ υποτακτική ή οριστική (εκφέρεται και με οριστική και με υποτακτική, όπως και ο υποθετικός σύνδεσμος).
- *licet*, *quamvis*, *ut* + υποτακτική

Σημείωση: Η χρήση του συνδέσμου *quamvis* προτιμάται μπροστά από επίθετα και επιρρήματα και σπάνια- χρήση κυρίως ποιητική και μετακλασική- μπορεί να εκφέρεται με οριστική, κατ' αναλογίαν προς το *quamquam*: *Quamvis infesto et minaci animo perveneras [...]*.(43).

Ακολουθία των χρόνων: Όταν στην παραχωρητική πρόταση υπάρχει υποτακτική, εφαρμόζουμε κανονικά τους κανόνες της ακολουθίας των χρόνων.

Π.χ. Licet mortem miniteris, numquam tamen ego hostem iudicabo Marium. (σύγχρονο στο παρόν και μέλλον.)

Παρατήρηση: Η παραχώρηση μπορεί να εκφραστεί και με Υποτακτική παραχωρητική ή συγκαταθετική (coniunctivus concessivus) [Κακριδής σ. 187, §196, Β.5 και Τζάρτζανος σ. 177, §172. γ', 1δ].

Ημερομηνία τροποποίησης: 17/01/2012